

насправді не існує), суд проводить засідання, виносить рішення, проте об'єкт рейдерської атаки про напад на його бізнес не здогадується, оскільки листи з суду надходять на його юридичну адресу. Після отримання рішення суду про примусове погашення боргових зобов'язань, рейдер-кредитор починає діяти за однією зі схем, які було деталізовано вище;

- неефективна політика управління акціонерним капіталом, а саме низька консолідація акцій та як наслідок – наявність великої кількості міноритарних акціонерів, що легко погоджуються продати свої акції рейдерам, особливо за умови, що ціна на них завищена, а дивідендні виплати проводяться нерегулярно, не в повному обсязі або шляхом «ручного» розподілу дивідендів. За рахунок придбання акцій міноритаріїв, рейдерам вдається акумулювати пакет пайових цінних паперів, достатній для зміни керівництва суб'єкта та взяття його під свій контроль;

- низький рівень заробітної плати працівників підприємства, установи чи організації, відсутність «прив'язки» її розміру (для керівного персоналу) до фінансових результатів роботи суб'єкта; заниження заробітної плати у порівнянні з зарплатами конкуруючих фірм, виплата частини заробітної плати «у конверті». Кожен із зазначених фактів може стати стимулом для того, аби рейдери могли з легкістю здійснити підкуп персоналу, вмовити окремих співробітників на крадіжку інформації, що стосується роботи установи, її клієнтської бази, розподілу фінансових потоків, тощо. Особливу цінність для рейдерів має інсайдерська інформація, яку за певну винагороду можуть їм надати нелояльні працівники. У зв'язку з цим, можна виокремити ще один фінансовий аспект діяльності суб'єкта господарювання, наявність якого робить його вразливим до рейдерської атаки – економія на засобах захисту інформації від викрадення, псування та втрати;

- неефективний фінансовий менеджмент, а саме: втрата суб'єктом платоспроможності через великі відсотки по кредитах, придбання активів та необхідних для провадження діяльності ресурсів за завищеними цінами, ухилення від сплати податків із використанням напівлегальних або нелегальних схем, що можуть стати для рейдерів приводом до початку судових процесів, тощо.

Отже, фінансові аспекти роботи вітчизняних підприємств, установ та організацій мають вагомим значення у процесі прийняття рейдерами рішення про те, чи варто починати атаку на суб'єкт господарювання, чи рівень його фінансової безпеки надто високий для того, аби вдало та ефективно здійснити недружнє поглинання.

Література: 1. Дорошук А.А., Трибуха М.В. Система регулювання рейдерства в Україні / А.А. Дорошук, М.В. Трибуха // Економіка: реалії часу. – 2011. – №1. – С.170-176. 2. Васильчак С.В., Вашкеба Е.О. Рейдерство та його вплив на фінансово-економічну безпеку підприємства / С.В. Васильчак, Е.О. Вашкеба // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.11. – С.261-268. 3. Шевченко І.Л. Рейдерство: основні схеми здійснення та способи захисту / І.Л. Шевченко // Економічний простір. – 2008. – №13. – С. 69-76. 4. Зеркалов Д.В. Рейдерство [Електронний ресурс] : монографія / Д.В. Зеркалов. – Електрон. даные. – К. : Основа, 2011. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Систем. требования: Pentium; 512 Mb RAM; Windows 98/2000/XP; Acrobat Reader 7.0. – Название с титульного экрана. 5. Рейдерство в Украине : проблема и пути решения : комментарий Центра исследований корпоративных отношений [Электронный ресурс]. – Режим доступа к материалу : http://www.advisers.ru/file/advisers/rejdery_Ukraina.pdf.

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА БАЗІ ФАКТОРНО-РОТАЦІЙНОЇ КОНЦЕПЦІЇ

Кальченко С.В., Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь, Україна

На сучасному етапі розвитку аграрного підприємництва особливе значення для ефективного ведення господарської діяльності має якість використання нематеріальних ресурсів, зокрема робочої сили і інформації. Елементи моделі інформаційного суспільства, яка

формується у всіх секторах національної економіки з різним ступенем успішності, вже присутні у вітчизняній аграрній сфері як об'єктивний наслідок процесів глобалізації.

Господарюючі суб'єкти, що будують свою діяльність на принципах економіки знань, ефективніше використовують матеріальний і фінансовий капітал, трудові ресурси, що робить їх більш конкурентоздатними, а галузі в цілому виводить на передові позиції в системі національної економіки. Слід зазначити, що вітчизняний АПК містить в собі потенційні можливості для успішної реалізації наукомістких бізнес - проектів в різних областях.

Проте в результаті недостатньої відповідності даного сегменту національного макроекономічного простору вимогам постіндустріального інформаційного суспільства галузь в цілому залишається малопривабливою для інвесторів. Впровадження моделі інформаційного суспільства у вітчизняній аграрній сфері утруднене наступними обставинами.

1. Відмінність в характері господарської діяльності суб'єктів аграрного підприємництва, виходячи з типологічної і галузевої специфіки.

2. Фактична відсутність наукового забезпечення господарської діяльності суб'єктів аграрного підприємництва.

3. Недостатній рівень розвитку системи комунікації між суб'єктами аграрного підприємництва.

Розглядаючи існуючу ситуацію через призму факторно-ротаційної концепції, можна зауважити наступне.

1. Сучасний етап економічного розвитку є перехідним від етапу «Капітал - Людина» до етапу «Чоловік - Природа», де визначальним природним ресурсом є інформація як нематеріальна субстанція, а основним людським ресурсом є здатність її ефективно використовувати, генеруючи нові знання.

2. Створення нових знань здійснюється людиною постійно, безперервно в процесі виробничої діяльності. Характер отримуваних знань визначається рівнем професійних навиків, якістю загальної освіти і природними розумовими здібностями. Отже, підвищення кваліфікації і розширення круга пізнань сприяє підвищенню продуктивності праці в даній сфері.

3. Зростання кваліфікаційного рівня для фахівців, зайнятих в аграрному секторі, припускає потребу в них з боку підприємницького співтовариства, що можливо тільки за умови готовності суб'єктів аграрного підприємництва до інституційних трансформацій.

4. Зміна інституційного середовища в аграрному бізнесі включає створення за допомогою суб'єктів підприємництва різного роду інтеграційних структур, метою діяльності яких повинні стати не тільки підвищення економічної ефективності виробництва сільськогосподарської продукції, але і активізація соціального розвитку сільських територій.

5. Розробка стратегії розвитку суб'єктів аграрного підприємництва на принципах багатоукладності вимагає нових методологічних підходів до оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу сільгоспвиробниками, виходячи з правової типології. Відмінності майнового, організаційно-управлінського, виробничо-технологічного і іншого характеру між суб'єктами крупного і малого бізнесу обумовлюють специфіку ведення господарської діяльності, а також характер формування і використання отримуваних доходів.

6. Оптимізації методології ефективності функціонування суб'єктів аграрного підприємництва вимагає налагодження інтеграції виробничої і наукової складових аграрної сфери. В зв'язку з цим особливо важливою є роль державних інститутів, покликаних формувати відповідне нормативно-правове, матеріально-технічне, і соціально-психологічне забезпечення.

Таким чином, умовою якісного розвитку вітчизняного аграрного виробництва є практичне впровадження стандартів моделі інформаційного суспільства у всіх формах аграрного підприємництва. Для господарюючих суб'єктів, зайнятих в сімейному бізнесі, або індивідуальних сільгоспвиробників адаптація до умов економіки знань більшою мірою пов'язана з оптимізацією у сфері маркетингу і логістики. Проте у будь-якому випадку подібні трансформації в аграрному підприємстві вимагають наявності відповідних фахівців, підготовка яких здійснюється на базі регіональних учбово-наукових центрів.